

Monitoring polityki społecznej wrzesień-październik 2021

Sfinansowano przez
Narodowy Instytut Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa
Obywatelskiego ze środków Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich
na lata 2018 – 2030

Spis treści

1. Prawo pracy.....	4
Kasy zapomogowo-pożyczkowe.....	4
Nowe minimalne wynagrodzenia za pracę oraz wysokość minimalnej stawki godzinowej w 2022 r.	5
Jednolity tekstu ustawy – Karta Nauczyciela.....	5
Zmiana zasad wynagradzania osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe i samorządowe	5
2. Prawo ubezpieczeń społecznych.....	7
Zmiany w systemie ubezpieczeń społecznych.....	7
Jednolity tekst ustawy o dodatkowym rocznym świadczeniu pieniężnym dla emerytów i rencistów	10
3. Pomoc społeczna.....	10
Jednolity tekst ustawy o osobach deportowanych do pracy przymusowej oraz osadzonych w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich	10
Jednolity tekst ustawy o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących cywilnym niewidomym ofiarom działań wojennych	11
Jednolity tekst ustawy o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji	11
Jednolity tekst ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego	11
Jednolity tekst ustawy o świadczeniach przedemerytalnych.....	12
Minimalne wymogi programowe dla studiów podyplomowych z zakresu metodyki i metodologii pracy socjalnej w uczelni realizującej studia na kierunku praca socjalna lub w zakresie pracy socjalnej.....	12
ZUS będzie obsługiwał program 500+	12
4. Opieka zdrowotna	14
Program pilotażowy leczenia otyłości olbrzymiej KOS-BAR.....	14
Jednolity tekst ustawy o publicznej służbie krwi.....	15
Szybsze zwiększanie wysokości środków publicznych na ochronę zdrowia	15
Jednolity tekst ustawy o sposobie ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego niektórych pracowników zatrudnionych w podmiotach leczniczych.....	16
Jednolity tekst ustawy o izbach aptekarskich	16
Jednolity tekst ustawy o zdrowiu publicznym.....	17
5. Oświata.....	17
Akademie nauk stosowanych w systemie szkolnictwa wyższego	17
Deklaracja przystąpienia do egzaminu maturalnego składana w postaci elektronicznej	18
Jednolity tekst ustawy o systemie oświaty i ustawy o finansowaniu zadań oświatowych.....	19
7. Mieszkalnictwo	19

Jednolity tekst ustawy o Krajowym Zasobie Nieruchomości	19
8. Polityka wobec cudzoziemców.....	20
Kryzys migracyjny i stan wyjątkowy na obszarze części województwa podlaskiego oraz części województwa lubelskiego	20
Jednolity tekst ustawy o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin.....	21
Jednolity tekst ustawy o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.....	21
Karty Polaka wydłużane także przez wojewodę lubelskiego	22
9. Organizacje pozarządowe	22
Ustawa o sprawozdawczości NGO	22
Nowa Rada Działalności Pożytku Publicznego.....	23
10. Inne.....	24
Jednolity tekst ustawy o Karcie Dużej Rodziny	24
Obóz przejściowy w Pruszkowie.....	24

1. Prawo pracy

Kasy zapomogowo-pożyczkowe

Opublikowano ustawę (uchwaloną w sierpniu¹) ustawę o kasach zapomogowo-pożyczkowych². Projekt ustawy przygotowało w zeszłym roku Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej i opisywaliśmy go w *Monitoringu Polityki Społecznej za lipiec-sierpień 2020*³.

Dotychczas działalność Kas Zapomogowo-Pożyczkowych (zwanymi dalej KZP) regulowana była poprzez rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1992 r. w sprawie pracowniczych kas zapomogowo-pożyczkowych oraz spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych w zakładach pracy⁴. Omawiana ustawa to przeniesienie przepisów na poziom ustawowy wraz z dostosowaniem ich do obowiązujących regulacji ustawy o związkach zawodowych.

Ustawa określa, że „celem działania KZP jest udzielanie jej członkom pomocy materialnej w formie nieoprocentowanych pożyczek, a w miarę posiadanych środków także zapomóg”.

W ustawie poszerzono katalog osób uprawnionych do zrzeszania się w KZP i korzystania z ich wsparcia o osoby pracujące na podstawie umów innych niż umowa o pracę.

Nadzór nad KZP mają mieć organizacje związkowe (wspólnie lub jedyna istniejąca u danego pracodawcy), a jeżeli u danego pracodawcy nie ma organizacji związkowych to rada pracowników.

Kasę może utworzyć co najmniej 10 osób, ale dopuszcza się utworzenie międzyzakładowej KZP. Może nabywać prawa i zaciągać zobowiązania, być pozywana i pozywać, ale nie może prowadzić działalności gospodarczej. Przejście na rentę lub emeryturę nie powoduje utraty prawa do członkostwa.

Ustawa reguluje gospodarkę finansową KZP, wyodrębnia następujące fundusze: fundusz oszczędnościowo-pożyczkowy (gromadzone wkłady członkowskie), fundusz rezerwy (tworzony z wpłat wpisowego), fundusz zapomogowy (powstaje z odpisów funduszu rezerwowego oraz z dobrowolnych wpłat członków i innych wpływów określonych w statucie KZP). Możliwe są też inne fundusze o ile przewiduje je statut KZP. Rozdział ustawy o gospodarce finansowej określa także sposób udzielania pożyczek: Jeżeli suma pożyczki przekracza wysokość zgromadzonego wkładu członkowskiego, warunkiem udzielenia pożyczki jest zobowiązanie się co najmniej dwóch poręczycieli do spłaty zadłużenia członka KZP, w przypadku gdyby członek KZP nie spłacił zadłużenia w terminie. Statut KZP może określać inne warunki udzielenia pożyczki.

Ustawa weszła w życie 30 dni po ogłoszeniu czyli 10 października 2021.

¹ <https://sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/PrzebiegProc.xsp?id=8550EEC4B2915E89C12586FD002FC879>

² Ustawa z dnia 11 sierpnia 2021 r. o kasach zapomogowo-pożyczkowych, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/1666>

³ <https://www.wrzos.org.pl/aktualnosci/raport-z-monitoringu-polityki-spolecznej-lipiec-sierpien-2020-r/>

⁴ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1992 r. w sprawie pracowniczych kas zapomogowo-pożyczkowych oraz spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych w zakładach pracy, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/1992/s/100/502>

Nowe minimalne wynagrodzenia za pracę oraz wysokość minimalnej stawki godzinowej w 2022 r.

Rada Ministrów, w trybie art. 2 ust. 5 ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę⁵, ustaliła⁶ nowe wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę. W roku 2022 minimalne wynagrodzenie za pracę będzie wynosiło 3010 zł, w obecnym roku jest to 2800 zł). Minimalna stawka godzinowa (obowiązuje przy pracy wykonywanej na podstawie umowy zlecenia) w 2022 roku wyniesie 19,70 zł, obecnie jest to 18,30 zł.

Jednolity tekstu ustawy – Karta Nauczyciela

Opublikowano jednolity tekstu ustawy – Karta Nauczyciela⁷. Ostatni raz zmiany w tej ustawie dokonywano w styczniu 2021 – opisywaliśmy je w Monitoringu Polityki Społecznej styczeń-luty 2021⁸, a zmiany te podsumowaliśmy następująco:

Wydaje się, że większość zmian to zmiany na korzyść pozycji nauczycieli, mające chronić ich przed potencjalnym nadużywaniem możliwości zgłaszania czynów naruszających prawa i dobro dziecka. Trudno obecnie orzec czy stracą na tym prawa dzieci, tym niemniej warto przypomnieć, że w relacji nauczania to one są stroną na słabszej pozycji.

Zmiana zasad wynagradzania osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe i samorządowe

Podwyższono wynagrodzenie przysługujące Prezydentowi oraz byłym Prezydentom RP⁹. Jak czytamy w uzasadnieniu¹⁰ do projektu ustawy:

⁵ Ten artykuł zobowiązuje Radę Ministrów do uchwalenie samodzielnie do 15 września wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz minimalnej stawki godzinowej na rok przyszły o ile Rada Dialogu Społecznego do 15 czerwca nie osiągnie porozumienia w tej kwestii.

⁶ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 września 2021 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2022 r.
<https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/1690>

⁷ Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 6 września 2021 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy – Karta Nauczyciela, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/1762>

⁸ <https://www.wrzos.org.pl/aktualnosc/raport-z-monitoringu-polityki-spolecznej-styczen-luty-2021/>

⁹ Ustawa z dnia 17 września 2021 r. o zmianie ustawy o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe oraz niektórych innych ustaw, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/1834>

¹⁰ <https://sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/PrzebiegProc.xsp?id=45A8BEC16644EDEF12587260034DA37>

wynagrodzenie Prezydenta RP będzie się składało z wynagrodzenia zasadniczego odpowiadającego 9,8-krotności kwoty bazowej oraz dodatku funkcyjnego odpowiadającego 4,2-krotności kwoty bazowej, co oznacza wzrost o 40% w stosunku do obecnej wartości.

Dotychczasowe zasady wynagradzania Prezydenta mówiły o 7-krotności kwoty bazowej w wynagrodzeniu zasadniczym oraz 3-krotności w dodatku funkcyjnym. W tej ustawie wprowadzono także zasadę corocznej waloryzacji kwoty bazowej.

Omawiana ustawa wprowadza też zmiany w sposobie określenia maksymalnej wysokości diet przysługujących w ciągu miesiąca radnym powiatowym i wojewódzkim. Teraz będzie to 2,4-krotność kwoty bazowej określonej w ustawie budżetowej dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, co oznacza wzrost maksymalnej wysokości diety o 60% w stosunku do obecnej wartości.

Znowelizowano też zasady wynagradzania byłych prezydentów RP: do przepisów mówiących o należnym im wynagrodzeniu w wysokości 75% kwoty bazowej dodano także 75% kwoty dodatku funkcyjnego oraz doprecyzowano, że przy ustalaniu tego wynagrodzenia uwzględnia się dodatek za wieloletnią pracę w urzędach państwowych.

Omawiana ustawa ustala też dodatkowe zasady do ubezpieczeń społecznych małżonka Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, określając m.in. podstawę wymiaru zasiłku chorobowego dla tej funkcji.

Zmieniono także zasady wynagradzania, ustalania maksymalnej wysokości wynagrodzenia pracowników samorządowych zatrudnianych na podstawie wyboru:

- 1) w urzędzie marszałkowskim: marszałka województwa, wicemarszałka oraz pozostałych członków zarządu województwa;
- 2) w starostwie powiatowym: starosty, wicestarosty oraz pozostałych członków zarządu powiatu;
- 3) w urzędzie gminy: wójta (burmistrza, prezydent miasta),
- 4) w związkach jednostek samorządu terytorialnego: przewodniczącego zarządu związku i pozostałych członków zarządu;
- 5) w urzędzie m.st. Warszawy: burmistrza dzielnicy m.st. Warszawy, zastępcy burmistrza dzielnicy m.st. Warszawy i pozostałych członków zarządu dzielnicy m.st. Warszawy.

Po zmianie wysokość maksymalnego wynagrodzenia będzie wynosiła 11,2-krotność kwoty bazowej określonej w ustawie budżetowej dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, podczas gdy do tej pory była to 7-krotność. Wg. danych prezentowanych w uzasadnieniu projektu tej ustawy to również (podobnie jak w przypadku prezydenta RP) oznacza 60% wzrost w stosunku do obecnej sytuacji.

Zwiększono także mnożnik kwoty bazowej do ustalania wynagrodzenia osób pracujących w Państwowej Komisji Wyborczej:

- dla przewodniczącego: z 3,5 do 4,9;
- dla zastępcy przewodniczącego: z 3,2 do 4,48;
- dla członków Komisji: z 3,9 do 4,2.

2. Prawo ubezpieczeń społecznych

Zmiany w systemie ubezpieczeń społecznych

We wrześniu opublikowana została uchwalona w czerwcu nowelizacja ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i innych ustaw¹¹.

W uzasadnieniu¹² do projektu ustawy czytamy, że celem tej nowelizacji

„jest uporządkowanie systemu ubezpieczeń społecznych, jego racjonalizacja, wprowadzenie jednolitych rozwiązań w zakresie przyznawania i wypłaty świadczeń oraz usprawnienie funkcjonowania ZUS w kontekście gospodarki finansowej oraz rozliczeń z płatnikami składek”.

Ustawa wprowadza sporo ważnych zmian w funkcjonowaniu Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ale też w prawach i obowiązkach obywateli czy osób ubezpieczonych. Poniżej omówimy najważniejsze z nich.

Ujednolicono zasady objęcia ubezpieczeniami wspólników jednoosobowych spółek z ograniczoną odpowiedzialnością oraz wspólników spółki jawnej, partnerskiej lub komandytowej. Uzależniono obowiązek ubezpieczeń od statusu wspólnika, niwelując ewentualne próby obejścia obowiązku ubezpieczeń społecznych i pozwala stosować jednakowe regulacje w stosunku do wspólników wszystkich rodzajów spółek. Dotychczas wspólnicy niektórych rodzajów spółek wskazywali na niejasność od kiedy należy zgłaszać się do obowiązkowego ubezpieczenia społecznego, wynikającą z rozbieżności dat pomiędzy byciem wspólnikiem a rozpoczęciem działalności gospodarczej.

Przyznano prawa do zasiłku macierzyńskiego osobom, które z przyczyn od siebie niezależnych tj. śmierci pracodawcy utraciły prawo do ubezpieczenia chorobowego i urodziły dziecko po ustaniu tego ubezpieczenia.

Zmieniono sposób waloryzacji składek oraz kapitału początkowego dla osób, które wystąpią o emeryturę w czerwcu. Dotychczas sposób waloryzacji składek nie był korzystny dla osób, które występowały o emeryturę w czerwcu. Teraz ta waloryzacja ma być taka sama jak w maju jeżeli to jest korzystniejsze dla osoby wnioskującej o emeryturę.

Dobrowolne ubezpieczenie chorobowe (dotyczące m.in. osób prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą) nie będzie automatycznie ustawało w przypadku spóźnienia z wpłatą (lub nie opłaceniu jej wcale) dobrowolnej składki chorobowej. Można się będzie zatem ubiegać o świadczenia

¹¹ Ustawa z dnia 24 czerwca 2021 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/1621>

¹² <https://sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/PrzebiegProc.xsp?id=09F246C869CC3D5EC12586DA003D3D79>

nawet w przypadku opłacenie po terminie tych składek, albo nie opłacenia ich wcale, ale w przypadku uregulowania zadłużenia związanego z tymi składkami.

Wprowadzono możliwość potrącania przez ZUS nienależnie pobranych świadczeń lub zaległych składek z zasiłków i świadczeń bieżących wypłacanych przez ZUS bez stosowania trybu egzekucji administracyjnej.

Zmieniono formy wypłaty świadczeń długoterminowych (rent i emerytur): wprowadzono jako domyślną bezgotówkową formę wypłaty świadczeń długoterminowych, przy pozostawieniu obecnie równorzędnej możliwości wypłaty świadczeń za pośrednictwem podmiotów prowadzących działalność w zakresie doręczania świadczeń, ale po stosownym wniosku osoby pobierającej świadczenia. Nowe rozwiązanie dotyczy tylko nowych świadczeń, przyznawanych począwszy od 1 stycznia 2022 r.

Zwiększono zakres ochrony rentowej osób, które stały się całkowicie niezdolne do pracy w okresie pobierania świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub zasiłku dla opiekuna, bądź po ustaniu prawa do tych świadczeń. Obecnie za osoby te składki emerytalne i rentowe odprowadzają wójt, burmistrz lub prezydent miasta. To obowiązkowe ubezpieczeni ustaje wraz z uzyskaniem przez te osoby wymaganego stażu ubezpieczeniowego (20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn). Zatem osoby te wraz ze spełnieniem warunków do uzyskania najniższej emerytury zostają pozbawione ochrony ubezpieczeniowej, a to powoduje, podwyższone ryzyko utraty potencjalnych świadczeń w przypadku, gdy osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy lub zasiłek dla opiekuna, ponieważ nabycie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy jest ściśle powiązane z faktem pozostawania w ubezpieczeniu. Zmiana wprowadzana omawianą ustawą przewiduje uzupełnienie katalogu okresów, w których może powstać niezdolność do pracy o okresy pobierania świadczeń opiekuńczych także w sytuacji, gdy nie było obowiązku opłacania za nie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. Umożliwi to osobom uprawnionym ubieganie się o rentę z tytułu niezdolności do pracy w przypadku, gdy niezdolność do pracy powstała w okresach pobierania świadczeń opiekuńczych, za które nie było obowiązku opłacania składek ubezpieczeniowych, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Ujednolicono przepisy dotyczące emerytów kontynuujących aktywność zawodową dla tzw. starego (zdefiniowane świadczenie) i nowego systemu (zdefiniowana składka). Zmiany dotyczą m.in. kwestii w naliczania wysokości świadczeń dla pracujących emerytów. W tzw. starym systemie tj. systemie zdefiniowanego świadczenia, emerytury będą podwyższane z tytułu kontynuowania aktywności zawodowej poprzez doliczenie po 1,3% z tytułu każdego roku składkowego, a więc analogicznie jak emerytury w nowym systemie o określony parametr, służący do obliczania świadczeń. W starym emeryt pracujący mógł zgłosić wniosek o ponowne przeliczenie wysokości emerytury raz na kwartał, teraz będzie to podobnie jak w nowym systemie ograniczone do możliwości składania wniosku 1 razu w roku.

Wprowadzono nowe zasady zliczania okresów niezdolności do pracy do jednego okresu zasiłkowego. Będą do niego zaliczone zarówno okresy nieprzerwanej niezdolności do pracy, jak również okresy niezdolności do pracy, które zaistniały przed/po przerwie, jeżeli przerwa ta jest nie dłuższa niż 60 dni i jeżeli niezdolność ta nie występuje w okresie ciąży. Obecni nawet jednodniowa przerwa w okresie

niezdolności do pracy (czyli potocznie: jeden dzień pracy pomiędzy dwoma zwolnieniami lekarskimi) powodowała rozpoczęcie naliczania nowego okresu zasiłkowego. Okres zasiłkowy pozostaje bez zmian i wynosi 182 dni (w przypadku ciąży i gruźlicy 270 dni). To rozwiązanie może być trudne dla osób chorujących przewlekłe albo cierpiących na nawroty chorób.

Skrócono maksymalny okresu pobierania zasiłku chorobowego po ustaniu zatrudnienia: dotychczas było to 182 dni, teraz będzie to 91 dni.

Odsetki za zwłokę od należności z tytułu składek z przyczyn leżących po stronie ZUS nie będą już naliczane.

Umorzone będą z mocy prawa należności z tytułu składek, jeżeli ich wysokość nie przekracza wysokości 10% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w kwartale poprzedzającym datę zgonu dłużnika.

Uniemożliwiono składanie pierwszorazowych deklaracji rozliczeniowych oraz korygowania deklaracji rozliczeniowych po upływie 5 lat licząc od dnia, w którym należności z tytułu składek stały się wymagalne. Ma to na celu uniemożliwienie składania przez płatnika składek korekt deklaracji za wiele lat wstecz w celu „sztucznej likwidacji” zadłużenia wobec ZUS.

Skorygowano przepisy dotyczące księgowania części składki na ubezpieczenie emerytalne odprowadzanej do Funduszu Rezerwy Demograficznej.

Zlikwidowano fundusz rezerwowy ZUS. Uzasadnienie projektu ustawy opisuje tę zmianę:

Biorąc pod uwagę fakt, że występuje ciągły niedobór środków w FUS i konieczność dotowania tego funduszu z budżetu państwa w celu zapewnienia środków na wypłatę świadczeń są to przepisy, które nie są możliwe do zrealizowania przez ZUS. Na koniec roku może się okazać, że dotacja z budżetu państwa jest głównym źródłem środków pozostających na dzień 31 grudnia na rachunku FUS i jednocześnie zachodzi przesłanka utworzenia funduszu rezerwowego, co doprowadziłoby do sytuacji, że fundusz rezerwowy utworzono by z dotacji z budżetu państwa. W związku z powyższym racjonalnym rozwiązaniem w tej sytuacji jest likwidacja przepisów nakładających na ZUS ten obowiązek, jako przepisów martwych i nie znajdujących uzasadnienia w obecnej sytuacji finansowej FUS.

Zmniejszono liczbę członków Rady nadzorczej ZUS do 10 (z 13). Związkom zawodowym reprezentatywnym w rozumieniu ustawy o Radzie Dialogu Społecznego odebrano możliwość samodzielnego wskazywania członków, wskazując, że „3 członków wskazują organizacje związkowe reprezentatywne w rozumieniu ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego”.

Wprowadzono możliwości umorzenia, odroczenia lub udzielenia ulg w spłacie należności cywilnoprawnych przez ZUS.

Zmieniono zasady zawieszania renty socjalnej. Teraz będzie podlegała takim samym zasadom zawieszenia lub zmniejszenia, w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, co emerytury i renty z tytułu niezdolności do pracy. Ulegnie ona ulegnie zawieszeniu w przypadku osiągnięcia tego przychodu w wysokości przekraczającej 130% przeciętnego wynagrodzenia. Przychody w wysokości od 70% do 130% przeciętnego wynagrodzenia

będą powodować zmniejszenie wysokości renty socjalnej, ale nie więcej niż o maksymalną kwotę zmniejszenia.

Wprowadzono obowiązek założenia konta na Portalu Usług Elektronicznych ZUS dla wszystkich płatników składek. Płatnicy nie posiadający takiego konta są zobowiązani je założyć do dnia 30 grudnia 2022 r.

Wyeliminowano obieg papierowej dokumentacji w zakresie realizacji obowiązków dotyczących ubezpieczeń społecznych cudzoziemców.

Jednolity tekst ustawy o dodatkowym rocznym świadczeniu pieniężnym dla emerytów i rencistów

Opublikowano jednolity tekst ustawy o dodatkowym rocznym świadczeniu pieniężnym dla emerytów i rencistów¹³. Ostatni raz ustawa była zmieniana w marcu 2021 i dotyczyła technicznego uzupełnienia nazwy innej ustawy do której odwoływano się w tekście, określającej krąg beneficjentów.

3. Pomoc społeczna

Jednolity tekst ustawy o osobach deportowanych do pracy przymusowej oraz osadzonych w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich

W październiku opublikowano jednolity tekst ustawy o osobach deportowanych do pracy przymusowej oraz osadzonych w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich¹⁴.

Ustawa ostatni raz była modyfikowana w kwietniu tego roku, a modyfikacje dotyczyły m.in. wskaźników określających komu może być przyznana pomoc pieniężna okresowa na podstawie przepisów tej ustawy.

¹³ Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 16 września 2021 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o dodatkowym rocznym świadczeniu pieniężnym dla emerytów i rencistów, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/1808>

¹⁴ Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 16 września 2021 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o osobach deportowanych do pracy przymusowej oraz osadzonych w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/1818>

Jednolity tekst ustawy o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących cywilnym niewidomym ofiarom działań wojennych

Opublikowano jednolity tekst ustawy o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących cywilnym niewidomym ofiarom działań wojennych¹⁵. Ostatnio ustawa ta była zmieniana w maju 2021, a zmiany dotyczyły wskaźników określających komu może być przyznana pomoc pieniężna jednorazowa na podstawie przepisów tej ustawy.

Jednolity tekst ustawy o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji

We wrześniu opublikowano jednolity tekst ustawy o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji¹⁶. Ostatnie zmiany dokonano w styczniu 2021 a dotyczyły one, m.in., modyfikacji maksymalnej kwoty tego świadczenia – z 1700 na 1750 zł.

Jednolity tekst ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego

Opublikowano jednolity tekst ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego¹⁷. Ustawa ostatni raz była modyfikowana w marcu tego roku, a zmiany dotyczyły m.in. wskaźników określających komu może być przyznana pomoc pieniężna okresowa na podstawie przepisów tej ustawy.

¹⁵ Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 17 września 2021 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących cywilnym niewidomym ofiarom działań wojennych, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/1820>

¹⁶ Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 17 września 2021 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/1842>

¹⁷ Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 16 września 2021 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/1858>

Jednolity tekst ustawy o świadczeniach przedemerytalnych

Opublikowano jednolity tekst ustawy o świadczeniach przedemerytalnych¹⁸. Ostatni raz zmieniano tę ustawę w styczniu 2021, a dotyczyły one m.in. podwyższenia wysokości świadczenia przedemerytalnego. O zmianach pisaliśmy w *Monitoringu Polityki Społecznej styczeń-luty 2021*¹⁹.

Minimalne wymogi programowe dla studiów podyplomowych z zakresu metodyki i metodologii pracy socjalnej w uczelni realizującej studia na kierunku praca socjalna lub w zakresie pracy socjalnej

Na podstawie kwietniowej nowelizacji ustawy o pomocy społecznej²⁰ Minister Rodziny i Polityki Społecznej określił minimalne wymogi programowe dla studiów podyplomowych z zakresu metodyki i metodologii pracy socjalnej w uczelni realizującej studia na kierunku praca socjalna lub w zakresie pracy socjalnej²¹.

ZUS będzie obsługiwał program 500+

17 września sejm przyjął ustawę²², które obsługę programu 500+ przekazuje do ZUS. Dotychczas organami odpowiedzialnym za obsługę tego programu były urzędy wójta, burmistrza lub prezydenta miasta (właściwe ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenie wychowawcze lub otrzymującej świadczenie wychowawcze).

Teraz to ZUS będzie odpowiedzialny za ustalanie prawa do świadczenia wychowawczego (500+). W ramach swoich zadań ZUS będzie:

- prowadzić postępowania w sprawie świadczenia wychowawczego
- przyznawać i wypłacać świadczenie wychowawcze jako pełniący funkcję instytucji właściwej w związku z udziałem Rzeczypospolitej Polskiej w koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, w przypadku przemieszczania się osób w granicach Unii Europejskiej,

¹⁸ Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 17 września 2021 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/1867>

¹⁹ <https://www.wrzos.org.pl/aktualnosci/raport-z-monitoringu-polityki-spoecznej-styczen-luty-2021/>

²⁰ Ustawa z dnia 15 kwietnia 2021 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/803>

²¹ Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 22 października 2021 r. w sprawie minimalnych wymogów programowych dla studiów podyplomowych z zakresu metodyki i metodologii pracy socjalnej w uczelni realizującej studia na kierunku praca socjalna lub w zakresie pracy socjalnej, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/1962>

²² Ustawa z dnia 17 września 2021 r. o zmianie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz niektórych innych ustaw, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/1981>

Europejskiego Obszaru Gospodarczego, Konfederacji Szwajcarskiej i Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej,

- organem właściwym do składania wniosku o przyznanie prawa do świadczenia i jego wypłaty,
- egzekwować nienależnie pobrane świadczenie wychowawcze w rozumieniu Ustawy 500+, w tym umarzać kwoty nienależnie pobranych świadczeń wychowawczych.

Omawiana ustawa zmienia tryb składania wniosków. Wniosek o świadczenie wychowawcze i załączniki do wniosku będą składane wyłącznie w postaci elektronicznej, za pomocą dotychczas dostępnych systemów teleinformatycznych:

- Platformy Usług Elektronicznych ZUS,
- systemu teleinformatycznego banków krajowych oraz spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych świadczących usługi drogą elektroniczną,
- systemu teleinformatycznego utworzonego przez ministra właściwego do spraw rodziny – Platformy Informacyjno-Usługowej Empatia.

Ale ZUS otrzymał też prawo, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rodziny, do wskazania innych systemów teleinformatycznych do składania wniosków. Osobie nie posiadającej profilu PEU ZUS – profil założy ZUS.

Nie tylko proces składania i obsługi wniosków zostanie zmieniony – również decyzje podjęte będą mogły być na podstawie automatycznego przetwarzania danych. W takim wypadku osoba składająca wniosek będzie mieć prawo do odwołania się od decyzji tak podjętej.

Zmienia się także sposób przekazywania świadczenia osobom, które „marnotrawią” wypłacane jej świadczenie wychowawcze lub wydatkuje je niezgodnie z celem. Podobnie jak dotychczas będzie ono przekazywane w całości lub w części w formie rzeczowej lub w formie opłacania usług, ale nie bezpośrednio tylko za pośrednictwem kierownika ośrodka pomocy społecznej albo dyrektora centrum usług społecznych.

Omawiana ustawa z 17 września 2021 przenosi także przepisy dotyczące świadczenia wychowawczego z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Zmianie ulegnie też nazwa świadczenia – w przepisach ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nazywane było ono „dodatkiem wychowawczym”, po przeniesieniu do ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci będzie nazywane taka samo jak dla innych uprawnionych – „świadczeniem wychowawczym”.

Zmianie ulegnie sposób wypłaty świadczenia, dotychczas ustawa nie regulowała sposobu wypłaty, po zmianach będzie to wyłącznie forma bezgotówkowa – jak przelew na rachunek bankowy albo na numer wydany w kraju instrumentu płatniczego (np. kartę płatniczą).

Ustawa przewiduje również zmniejszenie kosztów obsługi świadczenia wychowawczego z 0,85% do 0,1%. Ta zmiana ma być powodowana zmianą instytucji prowadzącej obsługę, a także przez zmianę formy wypłaty.

Doprecyzowano, że świadczenie wychowawcze należy się także pracownikom migrującym na terenie Unii Europejskiej, Europejskiego Obszaru Gospodarczego, Konfederacji Szwajcarskiej i Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej. Sprawy związane z koordynacją systemów zabezpieczenia społecznego w Unii Europejskiej będzie teraz rozstrzygał ZUS, w miejsce wojewody (któremu zostawiono jednak kompetencje do spraw wniosków zgłoszonych na gruncie stanu prawnego sprzed dnia 1 czerwca 2022 r.).

W ustawie skrócono okres, w jaki dochodzi się nienależnie pobranych świadczeń. Dotychczas było to 10 lat, po zmianie będą to 2 lata.

Większość zmienionych omawianą ustawą przepisów ma wejść w życie 1 stycznia 2022, ale już przyznane świadczenia wychowawcze i dodatki wychowawcze mają być wypłacane przez dotychczas obsługujące je organy, do końca okresu, na jaki zostały przyznane, tj. do dnia 31 maja 2022 r.

4. Opieka zdrowotna

Program pilotażowy leczenia otyłości olbrzymiej KOS-BAR

Minister Zdrowia ustanowił program pilotażowy leczenia chirurgicznego otyłości olbrzymiej pod nazwą KOS-BAR²³.

Celem programu jest poprawa jakości i efektywności leczenia osób w wieku od 18. roku życia z chorujących na „otyłość spowodowaną nadmierną podażą energii, u których wskaźnik masy ciała BMI > 40 kg/m², oraz świadczeniobiorców z BMI 35-40 kg/m², u których chirurgicznie indukowana redukcja masy ciała może przynieść potencjalną poprawę”, a także ocena efektywności organizacyjnej nowego modelu opieki nad tą grupą osób.

Program ma być realizowany przez 30 miesięcy, z czego 3 miesiące ma zająć etap organizacji i 3 miesiące etap ewaluacji programu.

Program ma obejmować: świadczenia opieki zdrowotnej związane z przygotowaniem świadczeniobiorcy do zabiegu bariatrycznego, leczenie zabiegowe indywidualne dla każdego

²³ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 12 sierpnia 2021 r. w sprawie programu pilotażowego w zakresie kompleksowej opieki specjalistycznej nad świadczeniobiorcami leczonymi z powodu otyłości olbrzymiej KOS-BAR, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/1622>

świadczeniobiorcy oraz bariatryczną opiekę specjalistyczną (monitorowanie) - realizowaną w okresie 12 miesięcy od dnia wypisu świadczeniobiorcy ze szpitala.

Program pilotażowy będzie realizowany przez 15 ośrodków koordynujących.

Jednolity tekst ustawy o publicznej służbie krwi

Ogłoszono jednolity tekst ustawy o publicznej służbie krwi²⁴. Poprzednio ustawa była zmieniana w styczniu 2021, a zmian dotyczyły m.in. uprawnień przysługujących honorowym dawcom (do których zaliczono osoby oddające osocze po przebytej chorobie COVID-19) krwi w przypadku ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii.

Szybsze zwiększanie wysokości środków publicznych na ochronę zdrowia

Sejm uchwalił²⁵ w sierpniu, a we wrześniu opublikowano ustawę przyspieszającą zwiększanie publicznych środków finansowych na ochronę zdrowia²⁶.

Dotychczas planowana progresja wydatków na ochronę zdrowia wyglądała następująco:

4,78% produktu krajowego brutto w 2018 r.;

4,86% produktu krajowego brutto w 2019 r.;

5,03% produktu krajowego brutto w 2020 r.;

5,30% produktu krajowego brutto w 2021 r.;

5,55% produktu krajowego brutto w 2022 r.;

5,80% produktu krajowego brutto w 2023 r.

Po zmianach wygląda tak:

4,78% produktu krajowego brutto w 2018 r.,

4,86% produktu krajowego brutto w 2019 r.,

5,03% produktu krajowego brutto w 2020 r.,

²⁴ Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 6 września 2021 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o publicznej służbie krwi, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/1749>

²⁵ Przebieg prac sejmowych:

<https://sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/PrzebiegProc.xsp?id=D65E6F2A6430B347C12587260034E13D>

²⁶ Ustawa z dnia 11 sierpnia 2021 r. o zmianie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz niektórych innych ustaw, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/1773>

5,30% produktu krajowego brutto w 2021 r.,
5,75% produktu krajowego brutto w 2022 r.,
6,00% produktu krajowego brutto w 2023 r.,
6,20% produktu krajowego brutto w 2024 r.,
6,50% produktu krajowego brutto w 2025 r.,
6,80% produktu krajowego brutto w 2026 r.;

Podniesiono także próg publicznych nakładów finansowych na ochronę zdrowia do którego mamy dążyć. Miało to być 6% w roku 2024, obecnie jest 7% w roku 2027.

Jednocześnie ustawa, realizując wyrok Trybunału Konstytucyjnego, zastępuje obowiązek pokrywania straty netto samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej (dla którego samorząd województwa jest podmiotem tworzącym) jaki dotychczas miały samorządy wojewódzkie w stosunku do prowadzonych przez siebie samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, możliwością pokrywania tej straty przez samorządy wojewódzkie.

Jednolity tekst ustawy o sposobie ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego niektórych pracowników zatrudnionych w podmiotach leczniczych

Ogłoszono jednolity tekst ustawy o sposobie ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego niektórych pracowników zatrudnionych w podmiotach leczniczych²⁷.

Poprzednie zmiany w ustawie miały miejsce w czerwcu 2021 i dotyczyły zmiany terminu, w którym po raz pierwszy podmioty lecznicze są zobowiązane do waloryzacji najniższych wynagrodzeń z 31 grudnia 2021 na 1 lipca 2021.

Jednolity tekst ustawy o izbach aptekarskich

Ogłoszono jednolity tekst ustawy o izbach aptekarskich²⁸. Ostatnie zmiany miały miejsce w grudniu 2020 (opublikowane w styczniu 2021) w ramach nowej ustawy o zawodzie farmaceuty, m.in. przeniesiono do nowej ustawy charakterystykę zawodu farmaceuty. Zmiany te opisaliśmy w Monitoringu Polityki Społecznej styczeń-luty 2021²⁹.

²⁷ Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 16 września 2021 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o sposobie ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego niektórych pracowników zatrudnionych w podmiotach leczniczych, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/1801>

²⁸ Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 17 września 2021 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o izbach aptekarskich, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/1850>

²⁹ <https://www.wrzos.org.pl/aktualnosci/raport-z-monitoringu-polityki-spoecznej-styczen-luty-2021/>

Jednolity tekst ustawy o zdrowiu publicznym

W październiku opublikowano jednolity tekst ustawy o zdrowiu publicznym³⁰. Ostatnie modyfikacje tej ustawy miały miejsce w maju 2021 (a opublikowano w lipcu 2021) i były związane z modyfikacją systemu planowania rozwoju opieki zdrowotnej. Pisaliśmy o nich szczegółowo w Monitoringu Polityki Społecznej lipiec-sierpień 2021³¹.

5. Oświata

Akademie nauk stosowanych w systemie szkolnictwa wyższego

Sejm przyjął (w lipcu, opublikowano we wrześniu) ustawę³², która wprowadza do polskiego systemu szkolnictwa wyższego nową zastrzeżoną nazwę dla niektórych uczelni – akademie nauk stosowanych.

Jak czytamy w uzasadnieniu³³ projektu ustawy:

Założeniem leżącym u podstaw proponowanych w projekcie rozwiązań jest wyróżnienie tych uczelni zawodowych, które spełnią określone w ustawie warunki, i umożliwienie im noszenia nazwy zawierającej wyrazy „akademia praktyczna”³⁴, a także kształcenia nauczycieli bez konieczności posiadania porozumienia zawartego z uczelnią uprawnioną. Rozwiązania te zapewnią uczelniom zawodowym większą rozpoznawalność i renomę w lokalnych społecznościach, a także będą stanowiły dodatkowy bodziec do dalszego rozwijania potencjału organizacyjnego i podnoszenia jakości prowadzonego kształcenia.

Uczelnie zawodowe, które będą mogły używać nazwy „akademia nauk stosowanych” muszą spełnić następujące warunki:

1. funkcjonować co najmniej 10 lat;

³⁰ Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 października 2021 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o zdrowiu publicznym, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/1956>

³¹ <https://www.wrzos.org.pl/aktualnosci/raport-z-monitoringu-polityki-spoecznej-lipiec-sierpien-2021/>

³² Ustawa z dnia 23 lipca 2021 r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/1630>

³³ <https://sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/druk.xsp?nr=1345>

³⁴ Proponowana w pierwotnej wersji nazwa „akademia praktyczna” została zmieniona w trakcie prac sejmowych na nazwę „akademia nauk stosowanych”.

2. liczba studentów kształcących się w uczelni ma wynosić co najmniej 250, z czego co najmniej 100 studentów kształci się na studiach stacjonarnych;
3. co najmniej 50% nauczycieli akademickich powinno być zatrudnionych w tej uczelni jako podstawowym miejscu pracy;
4. powinna prowadzić studia pierwszego lub drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie na co najmniej 5 kierunkach;
5. powinna prowadzić kształcenie na co najmniej 1 kierunku studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, lub kierunku studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera;
6. żaden kierunek studiów prowadzonych przez uczelnię nie może być oceniony negatywnie w wyniku przeprowadzonej przez Polską Komisję Akredytacyjną, zwaną dalej "PKA", oceny jakości kształcenia."

W uzasadnieniu do projektu inicjatorzy zmian³⁵ napisali:

Należy jednocześnie wyjaśnić, że zmiana nazwy uczelni zawodowej nie będzie wiązała się ze zmianą jej statusu.

A to oznacza, że uczelnie o takich nazwach mogą mieć zarówno status uczelni zawodowej albo uczelni akademickiej.

Kolejną zmianą jaką przynosi omawiana ustawa jest umożliwienie uczelniom zawodowym, spełniającym określone w ustawie warunki (te dotyczą zaś: liczby studentów, nauczycieli akademickich zatrudnionych w tej uczelni oraz prowadzonych kierunków studiów oraz oceny jakości kształcenia prowadzonych przez uczelnię kierunków studiów), prowadzenie studiów przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela bez konieczności posiadania porozumienia zawartego z uprawnioną uczelnią.

Deklaracja przystąpienia do egzaminu maturalnego składana w postaci elektronicznej

Nowelizując³⁶ rozporządzenie w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 Minister Edukacji Narodowej umożliwił składanie deklaracji przystąpienia do egzaminu maturalnego w roku 2022 w formie elektronicznej.

³⁵ Jest to rządowy projekt przygotowany przez Ministerstwo Edukacji i Nauki, <https://sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/PrzebiegProc.xsp?id=7814F63D110391F5C12587040038BF88>
<https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12346456>

³⁶ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 24 września 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/1743>

Jednolity tekst ustawy o systemie oświaty i ustawy o finansowaniu zadań oświatowych

Opublikowano jednolite teksty: ustawy o systemie oświaty³⁷ oraz ustawy o finansowaniu zadań oświatowych³⁸.

Ostatnie zmiany w obydwu ustawach miały miejsce w maju 2021. Zmiany dotyczyły umożliwienia ministrowi właściwemu do spraw oświaty i wychowania ustanowienie programów i przedsięwzięć w celu realizacji polityki oświatowej państwa, opisaliśmy je w *Monitoringu Polityki Społecznej maj-czerwiec 2021*³⁹.

7. Mieszkalnictwo

Jednolity tekst ustawy o Krajowym Zasobie Nieruchomości

Ogłoszono jednolity tekst ustawy o Krajowym Zasobie Nieruchomości⁴⁰. Uprzednio ustawa modyfikowana była zmieniana we wrześniu tego roku. Zmiana polegała na dopisaniu do wykazu postępowań prawnych jakie muszą się znajdować w wykazie nieruchomości, którymi gospodarują organy oraz spółki Skarbu Państwa, tych toczących się na podstawie ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 r. o przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie odbudowy Pałacu Saskiego, Pałacu Brühla oraz kamienic przy ulicy Królewskiej w Warszawie.

³⁷ Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 16 września 2021 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o systemie oświaty, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/1915>

³⁸ Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 17 września 2021 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o finansowaniu zadań oświatowych, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/1930>

³⁹ <https://www.wrzos.org.pl/aktualnosci/raport-z-monitoringu-polityki-spolecznej-maj-czerwiec-2021/>

⁴⁰ Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 16 września 2021 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o Krajowym Zasobie Nieruchomości, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/1961>

8. Polityka wobec cudzoziemców

Kryzys migracyjny i stan wyjątkowy na obszarze części województwa podlaskiego oraz części województwa lubelskiego

W związku z trwającymi od sierpnia tego roku licznymi próbami nielegalnego przekraczania granic przez osoby obywateli państw trzecich migrujące przez Białoruś Prezydent wprowadził⁴¹ a następnie przedłużył⁴² (ten termin upływa 1 grudnia 2021) stan wyjątkowy na obszarze części województwa podlaskiego oraz części województwa lubelskiego. Na terenie objętym tym stanem m.in.: zawieszono prawo do organizowania i przeprowadzania zgromadzeń, zawieszono prawo do organizowania i przeprowadzania imprez masowych, zakazano przebywania na obszarze objętym stanem wyjątkowym, obowiązujący całą dobę (z wyjątkami dla mieszkańców i np. osób niepełnosprawnych i ich opiekunów, o ile „a ich przebywanie na obszarze, na którym obowiązuje stan wyjątkowy, jest związane z korzystaniem z ośrodka dla osób niepełnosprawnych”); zakazano utrwalania za pomocą środków technicznych wyglądu lub innych cech miejsc, obiektów lub obszarów obejmujących infrastrukturę graniczną, również w przypadku, gdy miejsca te, obiekty lub obszary stanowią tło dla wizerunku funkcjonariusza Straży Granicznej lub Policji oraz żołnierza Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej⁴³.

Na tej granicy zbudowano płot z drutu żyłkowego. Został wstrzymany kolejny ruch osobowy przez granicę z Białorusią do 31 października 2021⁴⁴.

Ponieważ wśród wyjątków od zakazu przebywania nie ma działalności organizacji pozarządowych, koalicja organizacji pozarządowych, która zajmowała się pomocą humanitarną dla osób migrujących wycofała swoich wolontariuszy i pracowników poza granice strefy stanu wyjątkowego i tam dalej udziela pomocy.

Od sierpnia do końca października została udokumentowanych przynajmniej 9 przypadków śmierci osób migrujących w rejonie granicy polsko-białoruskiej. Najwięcej wśród nich jest osób uciekających z Afganistanu, Iraku (głównie z irackiego Kurdystanu), Jemenu, Sudanu, Syrii.

⁴¹ Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 września 2021 r. w sprawie wprowadzenia stanu wyjątkowego na obszarze części województwa podlaskiego oraz części województwa lubelskiego, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/1612>

⁴² Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 września 2021 r. w sprawie wyrażenia zgody na przedłużenie stanu wyjątkowego, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/1787>
Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 października 2021 r. w sprawie przedłużenia stanu wyjątkowego wprowadzonego na obszarze części województwa podlaskiego oraz części województwa lubelskiego, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/1788>

⁴³ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 2 września 2021 r. w sprawie ograniczeń wolności i praw w związku z wprowadzeniem stanu wyjątkowego, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/1613>
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 1 października 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ograniczeń wolności i praw w związku z wprowadzeniem stanu wyjątkowego, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/1798>

⁴⁴ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 września 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/1754>

Wg. doniesień tych organizacji polska Straż Graniczna (wraz z wspomagającym ją Wojskiem Polskim oraz Wojskami Obrony Terytorialnej) stosuje wypychanie osób znalezionych na terytorium Polski poza granicę z Białorusią (tzw. pushback).

Sejm 14 października uchwalił ustawę⁴⁵ legalizującą te praktyki. Helsińska Fundacja Praw Człowieka w swojej opinii na temat projektu nowelizacji ustawy o cudzoziemcach, która wprowadziła te zmiany, określa je jako łamiące zasady unijnego prawa azylowego. Zauważa też, że mogą być „wykorzystywane do bezprawnego wydalania z terytorium Polski cudzoziemców, którzy kwalifikują się do udzielenia im ochrony międzynarodowej”⁴⁶.

Jednolity tekst ustawy o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin

Ogłoszono jednolity tekst ustawy o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin⁴⁷. Poprzednie modyfikacje tej ustawy były w styczniu 2021 i dotyczyły doprecyzowania odwołań do stosowania przepisów ustawy wobec niektórych osób.

Jednolity tekst ustawy o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

Opublikowano jednolity tekst ustawy o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej⁴⁸. Ostatnie zmiany, z października 2020 roku, dotyczyły zmiany terminu „wydalenie” zwrotem „wydaniem i wykonaniem decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu”.

⁴⁵ Ustawa z dnia 14 października 2021 r. o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz niektórych innych ustaw, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/1918>

⁴⁶ <https://www.hfhr.pl/ustawa-o-cudzoziemcach-lamie-zasady-ue/>

⁴⁷ Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 11 sierpnia 2021 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/1697>

⁴⁸ Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 16 września 2021 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/1745>

Karty Polaka wydłużane także przez wojewodę lubelskiego

Jako organ właściwy do przyjmowania wniosków o przedłużenie ważności Karty Polaka wskazano⁴⁹ także wojewodę lubelskiego. Dotychczas był to wyłącznie wojewoda podlaski.

9. Organizacje pozarządowe

Ustawa o sprawozdawczości NGO

Przewodniczący Komitetu do Spraw Pożytku Publicznego skierował w lipcu do publicznych konsultacji projekt ustawy o sprawozdawczości organizacji pozarządowych⁵⁰. Konsultacje zakończono, ale dotychczas nie opublikowano odniesienia się wnioskodawcy projektu ustawy do uwag zgłoszonych w ich trakcie.

Proponowana legislacja różnicuje obowiązki sprawozdawcze organizacji pozarządowych w zależności od wielkości jej przychodów oraz posiadania statusu organizacji pożytku publicznego. Proponowane rozwiązania zawierają następujące obowiązki sprawozdawcze dla tak wyróżnionych grup organizacji:

„1. organizacje pozarządowe, których przychód z działalności za rok poprzedzający złożenie sprawozdania przekroczy 1 000 000 zł, będą zobowiązane do składania sprawozdania finansowego wraz z informacją o źródłach przychodu, informacją o poniesionych kosztach oraz informacją o rodzaju prowadzonej działalności;

2. organizacje pozarządowe, których przychód z działalności za rok poprzedzający złożenie sprawozdania nie przekroczy 1 000 000 zł będą zobowiązane do składania informacji o źródłach przychodu, informacji o poniesionych kosztach oraz informacji o rodzaju prowadzonej działalności;

3. zwolnione z ww. obowiązków sprawozdawczych będą organizacje pozarządowe, których przychód z działalności za rok poprzedzający złożenie sprawozdania pochodził wyłącznie ze składek członkowskich i nie przekroczy 10 000 zł;

4. organizacje pożytku publicznego, których przychód z działalności za rok poprzedzający złożenie sprawozdania przekroczy 1 000 000 zł będą zobowiązane do składania sprawozdania finansowego wraz z informacją o źródłach przychodu, informacją o poniesionych kosztach, oraz sprawozdania merytorycznego ze swojej działalności;

⁴⁹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 września 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wyznaczenia wojewody właściwego w zakresie prowadzenia postępowań o przyznanie lub przedłużenie ważności Karty Polaka, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/1802>

⁵⁰ <https://legislacja.gov.pl/projekt/12348551/katalog/12799601#12799601>

5. organizacje pożytku publicznego, których przychód z działalności za rok poprzedzający złożenie sprawozdania nie przekroczy 1 000 000 zł będą zobowiązane do składania sprawozdania finansowego wraz z informacją o źródłach przychodu, informacją o poniesionych kosztach oraz uproszczonego sprawozdania merytorycznego ze swojej działalności.”⁵¹

Projekt ustawy przewiduje również sankcje za niezłożenie sprawozdań w terminie lub wcale. W przypadku nie złożenia sprawozdania w bazie sprawozdań w terminie, Dyrektor Narodowego Instytutu dokona w bazie sprawozdań stosownej adnotacji o niezłożeniu przez dokumentu w wyznaczonym terminie oraz poinformuje o tym fakcie Krajową Administrację Skarbową. Po spóźnieniu sześciomiesięcznym Dyrektor Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego wystąpi z wnioskiem do odpowiedniego rejestru o wykreślenie organizacji pozarządowej z tego rejestru, a w przypadku organizacji pożytku publicznego wystąpi z wnioskiem do sądu rejestrowego o wykreślenie informacji o posiadaniu statusu organizacji pożytku publicznego.

Istotną proponowaną zmianą jest też propozycja podwyższenia do 1 mln zł progu przychodów organizacji pozarządowej uprawniającego do prowadzenia uproszczonej ewidencji przychodów i kosztów. Obecni ten próg to 100 000 zł⁵².

Proponowane w projekcie rozwiązania nadają także uprawnienia kontrolne Przewodniczącemu Komitetu do spraw Pożytku Publicznego: będzie on mógł zarządzić kontrolę z urzędu, a także na wniosek organu administracji publicznej, organizacji pozarządowej, w tym organizacji pożytku publicznego, albo innego podmiotu.

Projekt wprowadza także obowiązek ujawniania źródeł przychodów z podziałem na krajowe i zagraniczne⁵³. Zdaniem Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka, Fundacji Client Earth, Fundacji WWF Polska, Fundacji Frank Bold i Stowarzyszenia Ekologicznego Eko-Unia ten przepis jest „niepokojąco podobny do przepisów węgierskich” uznanych za sprzeczne z prawem Unii Europejskiej przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej 18 czerwca 2020 r⁵⁴.

Nowa Rada Działalności Pożytku Publicznego

Przewodniczący Komitetu do spraw Pożytku Publicznego powołał nowy skład Rady Działalności Pożytku Publicznego⁵⁵. W tej VII kadencji znalazły się 3 osoby z organizacji członkowskich WRZOS: Wojciech Dec ze Związku Stowarzyszeń Forum Lubelskich Organizacji Pozarządowych, Justyna Kalina Ochędzan z Wielkopolskiej Rady Koordynacyjnej Związku Organizacji Pozarządowych oraz Marzena Piękosz-Sapieha z Federacji Polskich Banków Żywności.

⁵¹ Uzasadnienie do projektu ustawy:

<https://legislacja.gov.pl/docs//2/12348551/12799601/12799602/dokument510540.pdf>

⁵² Art. 10a. Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003 r., <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/rok/2020/pozycja/1057>

⁵³ Załącznik nr 1 do projektowanej ustawy.

⁵⁴ <https://legislacja.gov.pl/docs//2/12348551/12799601/12799604/dokument519971.pdf>

⁵⁵ <https://www.gov.pl/web/pozytek/sklad-rdpp4>

10. Inne

Jednolity tekst ustawy o Karcie Dużej Rodziny

Ogłoszono jednolity tekst ustawy o Karcie Dużej Rodziny⁵⁶. Poprzedni raz ustaw zmieniana była w kwietniu 2021 a zmiany dotyczyły m.in. zwiększenia limitu wydatków na realizację ustawy o Karcie Dużej Rodziny. Pisaliśmy o tych zmianach w *Monitoringu Polityki Społecznej maj-czerwiec 2021*⁵⁷.

Obóz przejściowy w Pruszkowie

Do wyliczenia obozów pracy przejściowej, w których pobyt upoważnia do uprawnień kombatanckich⁵⁸, dodano obóz przejściowy w Pruszkowie⁵⁹.

⁵⁶ Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 6 września 2021 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o Karcie Dużej Rodziny, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/1744>

⁵⁷ <https://www.wrzos.org.pl/aktualnosci/raport-z-monitoringu-polityki-spoecznej-maj-czerwiec-2021/>

⁵⁸ Określonych w ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/rok/2021/pozycja/1858>

⁵⁹ Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 18 września 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie miejsc odosobnienia, w których były osadzone osoby narodowości polskiej lub obywatele polscy innych narodowości, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/1791>